

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Invocatione Sanctorvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

manet in his, qui amittunt Spiritum sanctum, qui abijciunt penitentiam, sicut supra diximus, fidem existere in poenitentia. Ad alia testimonia non melius coherentia. Postremo dicunt, hanc opinionem ante mille annos Augustini tempore damnatam esse. quod falsissimum est. Semper enim Ecclesia Christi sensit remissionem peccatorum gratis contingere. Imo Pelagiani damnati sententiam gratiam propter opera nostra dari contendebant. Ceterum scripturis ostendimus, quod sentiamus bona opera necessario sequi debere fidem. Non enim abolemus legem, inquit Paulus, sed stabiliamus quia cum fide accipimus Spiritum sanctum, necessario sequitur completio, quae subinde crescit, dilectio, patientia, castitas, & fructus Spiritus.

DE INVOCATIONE
SANCTORUM.

ARTICVLVM XXI. simpliciter damnant, quod inuocationem Sanctorum non requirimus. Nec vllō in loco prolixius toricantur. Neque tamen aliud quicquam efficiunt, quam sanctos inuocandos esse, Item sanctos qui viuunt orare pro alijs, quibus propterea necessaria sit inuocatio mortuorum Sanctorum. Allegant Cyprianum, quod viuum Cornelium rogauerit, ut discedens pro tribus oraret. Hoc exemplo probant mortuorum inuocationem. Tant & Hieronymum contra Vigilantium. In hac arena, in qua ante mille & centum annos vicit Hieronymus Vigilantium. Triumphat aduersarij, quasi iam sit debellatum. Nec videntur illi apud Hieronymum contra Vigilantium, nullam extare syllabam inuocatione. Loquitur de honoribus sanctorum, non de inuocatione. Neque reliqui veteres scriptores ante Gregorium secerunt mentionem inuocationis. Certe haec inuocatio cum his opinionibus nunc docent aduersarij de applicatione meritorum, non habent testimonia veterum scriptorum.

CONFESSIO nostra pro inuocandis sanctorum. Nam hic triplex honos probandus est. **M**VS est gratiarum actio. Debemus enim Deo gratias agere, si ostenderit exempla misericordiae, quod significauerit se velle facere homines, quod dederit doctores, aut alia dona Ecclesiae. Et haec dona, ut sunt maxima, amplificanda sunt, & laudandi ipsi sancti, qui haec dona fideliter vsi sunt, sicut Christus laudat fideles negotiatores.

SECVNDVS cultus est confirmatio fidei nostrae, cum inuocamus Petro condonari negationem, erigimur & nos, ut magis credamus quod vere gratia exuberet supra peccatum. **T**ERTIVS est imitatio, primum fidei, deinde ceterarum virtutum, quas inuocamus.

pro sua quisq; uocatione debet. Hos uero honores non requirunt aduersarij, tantum de inuocatione, quæ etiam si nihil haberet periculi, tamen non est necessaria, rixantur. PRAETEREA & hoc largimur, quod Angeli orent pro nobis. Extat enim testimoniũ Zachariæ, ubi Angelus orat: Domine exercituum vsq; quo tu non misereris Ierusalem? &c. De Sanctis etsi concedimus, quod sicut uiui orent pro Ecclesia uniuersa in genere, ita in cœlis orant pro Ecclesia in genere, tamen si testimoniũ nullum de mortuis orantibus extat in scripturis, præter illud somnium sumtum ex libro Macchabæorũ posteriori. P O R R O ut maxime pro Ecclesia orent Sancti, tamen nõ sequitur quod sint inuocandi. Quanquam confessio nostra hoc tantum affirmat, quod scriptura non doceat sanctorum inuocationem, seu petere à Sanctis auxiliũ. Cum autem neq; præceptum, neq; promissio, neq; exemplum ex scripturis de inuocandis sanctis afferri possit: Sequitur conscientiam nihil posse certi de illa inuocatione habere. Et cum oratio debeat ex fide fieri, quomodo scimus, quod Deus, approbet illam inuocationem? Vnde scimus sine testimonio scripturæ, quod sancti intelligant singulorum preces? Quidam plane tribuunt diuinitatem sanctis, uidelicet, quod tacitas cogitationes mentium in nobis cernant. Disputant de matutina & uespertina cognitione, fortassis, quia dubitant, Vtrum mane an uespere audiant. Hæc commiscuntur, non ut sanctos honore afficiant, sed ut quæstuosos cultus defendant. Nihil afferri potest ab aduersarijs contra hanc rationem, quod cum inuocatio non habeat testimoniũ ex uerbo Dei, non possit affirmari, quod sancti intelligant inuocationem nostram, aut, ut maxime intelligant, quod Deus eam approbet. Quare aduersarij non debebant nos ad rem incertam cogere, quia oratio sine fide non est oratio. Nam quod allegant Ecclesiæ exemplum, constat nouum hunc in Ecclesia morem esse, Nam ueteres orationes, etsi mentionem sanctorum faciunt, non tamen inuocant sanctos. Quanquam etiam illa noua inuocatio in Ecclesia, dissimilis est inuocationi singulorum.

DEINDE aduersarij non solum inuocationem in cultu Sanctorum requirunt, sed etiam applicant merita Sanctorum pro alijs, & faciunt ex Sanctis non solum deprecatores, sed etiam propitiatores, Id nullo modo ferendum est, Nam hic prorsus transfertur in Sanctos proprius honor Christi. Faciunt enim eos mediatores & propitiatores, & quanquam distinguunt de mediatoribus intercessionis & mediatoribus redemptionis, tamen plane faciunt ex sanctis mediatores redemptionis. Atq; etiam illud dicunt sine testimonio scripturæ, quod sint mediatores intercessionis, quod ut uerecundissime dicatur, tamen obscurat officium Christi, & fiduciam misericordiæ debitam Christo, transfert in sanctos. Fingunt enim homines Christum duriorum

duriorem esse, & sanctos placabiliores, & magis confidentes misericordiam sanctorum, quam misericordiam Christi, & fugientes Christum quam sanctos. Ita faciunt ex eis ipsa mediatores redemptionis.

ITA QUAE ostendimus, quod vere faciant ex sanctis non tantum deprecatores, sed propitiatores, hoc est, mediatores redemptionis. Nondum recitamus hic vulgi abusus. De doctorum opinionibus hac loquimur. Reliqua etiam imperiti iudicare possunt. In propitiatore hæc duo concurrunt. Primum oportet extare verbum Deo, quo certo sciamus, quod Deus velit misereri & exaudire inuocantem per hunc propitiatorem. Talis extat de Christo promissio: Quod quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. De Sanctis la extat talis promissio, quare conscientiam non possunt certo habere, quod per sanctorum inuocationem exaudiamur. Itaque inuocatio illa non fit ex fide. Deinde mandatum etiam habemus, ut inuocemus Christum, iuxta illud: Venite ad me qui laboratis, &c. quod et nobis quoque dictum est. Et Esaias ait 5. In die illa stabit radix in signum populorum, ipsam gentes deprecabuntur. Et Psal. 72. Et nomen tuum deprecabuntur omnes diuites plebis. Et Psal. 71. Et adorabunt eum omnes reges terræ. Et paulo post, orabunt coram te. Et Iohan. 4. inquit Christus, Ut omnes honorificent Filium, qui honorificant Patrem. Et Paulus 1. Thess. 2. orans inquit: Ipsi Dominus noster Iesus Christus & Deus, & Pater noster, exaudiat corda vestra, & confirmet vos, &c. At de Sanctorum inuocatione quod possunt aduersarij præceptum, quod exemplum ex scriptura habere? Alterum est in propitiatore, quod merita ipsius propitiatoris, ut quæ pro alijs satisfecerent, quæ alijs donentur imperatorum diuina, ut propter ea, tanquam proprijs meritis iusti reputentur, si quis amicus pro amico soluit æs alienum, debitor alicuius tanquam proprio liberatur: Ita Christi merita nobis donantur, ut iusti reputemur fiducia meritorum Christi, cum in eum credimus, tanquam propria merita haberemus. Et ex utroque, nempe promissione & donatione meritorum, oritur fiducia misericordiam Dei. Talis fiducia promissionis diuinæ, item meritorum Christi debet esse, ut ferri ad orandum. Vere enim statueri debemus, & quod per Christum exaudiamur, & quod ipsius meritis habeamus partem in Patrem. Hic aduersarij primum iubent inuocare Sanctos, cum promissionem Dei, neque mandatum, neque exemplum scripturæ habent. Et tamen faciunt, ut maior fiducia misericordiam sanctorum accipiatur quam Christi, cum Christus ad se venire iusserit, & Sanctos. Secundo applicant merita Sanctorum alijs, sicut merita Christi. Iubent confidere meritis Sanctorum, quæ si reputentur propter merita Sanctorum, sicut iusti reputamur meritis Christi.

Nulli hic fingimus, In indulgentijs dicunt se applicare merita San-
 ctorum. Et Gabriel interpres Canonis Missæ confidenter pronun-
 tiat, nos ordine instituto à Deo, debere ad auxilia Sanctorum confu-
 gere, vt saluemur eorum meritis & votis. Hæc sunt verba Gabrielis.
 Et tamen passim in libris & concionibus aduersariorum leguntur
 absurdiora. Quid est facere propitiatores, si hoc non est? Prorsus
 æquatur Christo, si confidere debemus, quod meritis eorum saluemur.
 Vbi autem institutus est ille ordo à Deo, quem dicit iste, quod
 debeamus ad auxilia Sanctorum confugere? proferat exemplum ex
 scripturis, aut præceptum, Fortassis ex aulis Regum sumunt hunc
 ordinem, vbi amicis intercessoribus vtendum est. At si Rex consti-
 tuerit certum intercessorem, non vult ad se causas per alios deferri.
 Ita cum Christus sit constitutus Intercessor & Pontifex, cur quaeri-
 mus alios? Passim vsurpatur hæc forma absolutionis: Passio Do-
 mini nostri Iesu Christi, merita beatissimæ virginis Mariæ, & omnium
 sanctorum, sint tibi in remissionem peccatorum. Hic pronuntiat ab-
 solutio, quod non solum meritis Christi, sed meritis aliorum Sancto-
 rum reconciliemur & iusti reitemur. Quidam è nobis viderunt mor-
 tiuentem Doctorem Theologiæ, ad quem consolandum adhibitus erat
 Monachus quispiam Theologus: Is morienti nihil inculcabat, nisi
 hanc precepcionem, Mater gratiæ nos ab hoste protege, in hora mor-
 tis suscipe. Vt largiamur, quod beata Maria oret pro Ecclesia, Num
 ipsa suscipit animas in morte? num vincit mortem? num viuificat?
 Quid agit Christus? si hæc facit beata Maria, quæ etsi est dignissimæ
 exemplis honoribus, tamen non vult se æquari Christo, sed potius
 exempla sua nos intueri & amplecti vult. At res loquitur ipsa, quod
 publica persuasione beata virgo prorsus in locum Christi successerit.
 Hanc inuocauerunt homines, huius misericordia confisi sunt,
 per hæc voluerunt placare Christum, quasi is non esset propitiator,
 sed tantum horrendus iudex & vltor. Nos autem sentimus, nos
 tantum fiducia meritorum Christi iustificari, non fiducia merito-
 rum beatæ Virginis aut aliorum Sanctorum. De alijs Sanctis di-
 ctum est: Vnusquisq; recipiet mercedem secundum suum laborem;
 Id est, ipsi inter se donare sua merita alij alijs non possunt, sicut
 Monachi vendunt suorum ordinum merita. Et Hilarius ait de sa-
 cris virginibus: Et quia prodire obuiam fatuæ extinctis lampadi-
 bus non possunt, deprecantur eas quæ prudentes erant, vt oleum
 marent, quibus responderunt, non posse se dare, quia non sit forte,
 quod omnibus satis sit, alienis scilicet operibus ac meritis neminem
 adiuuandum, quia vnicuiq; lampadi suæ emere oleum necesse sit.
 Cum igitur aduersarij doceant fiduciam collocare in inuocationem
 Sanctorum, cum neq; verbum Dei, neq; exemplum Scripturæ
 habeant;

habeant, cum applicent merita sanctorum pro alijs, non secus ac
 rita Christi, & proprium Christi honorem in sanctos translatum
 neq; opiniones eorum de cultu Sanctorum, neq; consuetudines
 uocationis recipere possumus. Scimus enim fiduciam in Christi
 recessione collocandam esse, quia hæc sola habet promissionem
 Dei. Scimus solius Christi merita propitiationem pro nobis
 Propter Christi merita reputamur iusti, cum credimus in eum,
 textus ait: Omnes qui confidunt in eum, non confundentur. No-
 stificamur fiducia meritorum B. Virginis, aut aliorum Sanctorum.

HÆRET & hic error apud doctos, quod singulis Sancto-
 rum procuraciones commissa sint, vt Anna diuitias largiatur, Ste-
 phanus arceat pestilentiam, Valentinus medeatur morbo com-
 Georgius tueatur equites. Hæ persuasiones plane sunt ortæ ex
 cis exemplis. Sic enim apud Romanos putabatur Iuno ditare, Pe-
 arcere febrim, Castor & Pollux defendere equites, &c. Ex fæ-
 moderatissime tradi inuocationem Sanctorum, tamen cum
 plium sit periculosissimum, quorsum opus est eam defendere,
 nullum habeat mandatum aut testimonium ex verbo Dei,
 nec veterum scriptorum testimonium habet. Primum, quia
 dixi, cum alij mediatores præter Christum quærentur, colitur
 fiducia in alios, obruitur tota noticia Christi, idq; res ostendit
 detur initio mentio sanctorum, qualis est in veteribus orationibus
 tolerabili consilio recepta esse. Postea secuta est inuocatio, in
 tionem prodigiosi & plus quam Ethnici abusus secuti sunt. In
 uocatione ad imagines ventum est, hæc quoq; colebantur, & p-
 tur eis inesse quædam vis, sicut magi vim inesse fingunt imagi-
 signorum cælestium certo tempore sculptis. Vidimus in quor-
 monasterio simulacrum beatæ virginis, quod quasi aut quædam
 mouebatur, vt videretur aut auersari petentes, aut annuere. Et
 men omnium statuarum atq; picturarum portenta, superant fæ-
 historiæ de sanctis, quæ magna autoritate publice tradebantur.
 bara petit inter tormenta præmium, ne quis inuocans ipsam, mor-
 tur sine Eucharistia. Alius totum Psalterium, stans pede in vno
 tidie recitauit. Christophorum pinxit aliquis vir prudens, vt
 caret per allegoriam, magnum oportere robur animi esse in
 ferrent Christum, hoc est, qui docerent Euangelium aut comb-
 tur, quia necesse sit subire maxima pericula. Deinde stolidi
 apud populum docuerunt inuocare Christophorum, quasi talis
 phemus aliquando extitisset, Cuiq; sancti maximas res gestas
 vel reipublicæ utiles, vel continentis priuata exempla, quorum
 memoratio, tum ad fidem confirmandam, tum ad imitationem
 bus gerendis multum conducere, has nemo ex veris histo-

quirit. At vero prodest audire, quo modo sancti viri administrauerint res publicas, quos casus, quae pericula subierint, quomodo sancti viri regibus auxilio fuerint in magnis periculis, quomodo docuerint Evangelium, quas habuerint cum haereticis dimicationes, profunt & exempla misericordiae, vt cum videmus Petro condonatum esse negationem: cum videmus Cypriano condonatum esse, quod magus fuisse: cum videmus Augustinum in morbo expertum vim fidei, constanter affirmare, quod vere Deus exaudiat preces credentium. Huiusmodi exempla, quae vel fidem, vel timorem, vel administrationem rei publicae continent, proderat recitari. Sed histriones quidam nulla neque fidei, neque rerum publicarum regendarum scientia praediti, confecerunt fabulas imitatione Poëmatum, in quibus tantum insunt superfluitiosa exempla, de certis precibus, certis ieiunijs, & addita sunt quaedam ad quæstum facientia. Cuiusmodi sunt miracula de rosarijs, & similibus ceremonijs conficta. Neque opus est hic recitare exempla. Extant enim Legendæ, vt vocant, & Specula exemplorum, & Rosaria, in quibus pleraque sunt non dissimilia veris narrationibus Luciani. His prodigiosis & impijs fabulis applaudunt Episcopi, Theologi, Monachi, quia faciunt προς τὰ ἄλφιστα. Nos non ferunt, qui vt Christi honos & officium magis conspici possit, non requirimus invocationem sanctorum, & abusus in cultu sanctorum taxamus. Cunque omnes boni viri ubique desiderant, in his abusibus corrigendis vel Episcoporum autoritatem, vel diligentiam concionantium: tamen aduersarij nostri in confutatione omnino dissimulant etiam manifesta vitia, quasi recepta Confutatione, velint nos cogere, vt etiam notissimos abusus approbemus. Ita insidiosè scripta est Confutatio non tantum in hoc loco, sed fere ubique, Nullus est locus in quo à dogmatibus suis discernant manifestos abusus, Et tamen apud ipsos, si qui sunt saniores, fatentur, multas falsas persuasiones haerere in doctrinis scholasticorum & Canonistarum, multos præterea abusus, in tanta incertitia & negligentia pastorum, irrepsisse in Ecclesiam. Neque enim primus fuit Lutherus, qui de publicis abusibus quereret: Multi docti & præstantes viri, longe ante hæc tempora deplorauerunt abusus Missæ, fiduciam obseruationum Monasticarum, quæstuosos cultus sanctorum, confusionem doctrinæ de penitentia, quam vel maxime oportebat perspicuam & explicatam extare in Ecclesia. Ipsi audiuimus, excellentes Theologos desiderare modum in Scholastica doctrina, quæ multo plus habet rixarum Philosophicarum, quam pietatis. Et tamen in his veteres fere propiores sunt scripturæ, quam recentiores. Ita magis magisque degenerauit istorum Theologia. Nec alia causa fuit multis bonis viris, qui initio amare Lutherum ceperunt, quam quod videbant eum explicare animos hominum

O

minum

minum ex illis labyrinthis confusissimarū & infinitarum diffinitionum, quæ sunt apud scholasticos Theologos & Canonistas, & vales ad pietatem docere. Quare non fecerunt candide aduersarij, cum vellent nos assentiri confutationi, dissimulauerunt ablatum si vellent Ecclesiæ consultum, maxime isto in loco, in hac occasione debebant hortari optimum Imperatorem, vt de corrigendis ablatum consilium caperet, quem quidem non obscure animaduertimus aduersarij dissimum esse bene constituendæ & sanandæ Ecclesiæ. Sed aduersarij non hoc agunt, vt honestissimam & sanctissimam voluminem imperatoris adiuuent, sed vt nos quoquo modo opprimant. De Ecclesiæ, multa signa ostendunt eos parum sollicitos esse, Non duntaxatam, vt extet apud populum certa quædam summa dogmatum Ecclesiasticorum. Manifestos abusus noua & iniurata crudelitate detrahunt. Nullos patiuntur in Ecclesijs idoneos doctores. Hæc quæ essent, boni viri facile iudicare possunt. Sed hac via neque nos neque Ecclesiæ bene consulunt. Nam interfectis bonis doctoribus pressa sana doctrina, postea existent fanatici spiritus, quos non possunt reprimere aduersarij, qui & Ecclesiam impijs dogmatibus perturbabunt, & totam Ecclesiasticam politiam euerent, quam nos maxime cupimus conseruare. Quare te optime imperator Carole propriam Christi, quam nihil dubitamus te cupere ornare & propagare oramus, ne violentis consilijs aduersariorum nostrorum allucineris, sed vt quæras alias honestas vias concordia ita constituendæ, vt conscientia grauentur, neue scuitia aliqua in homines innocentes sicut hæctenus fieri vidimus, exerceatur, neue sana doctrina in Ecclesia opprimatur. Hoc officium Deo maxime omnium debes, & doctrinam conseruare, & propagare ad posteros, & defendere ad docentes. Id enim postulat Deus cum Reges ornat nomine suo, Deos appellat, inquit: Ego dixi, Dij estis, vt res diuinitus est, Euangelium Christi in terris conseruari & propagari curatis, tanquam vicarij Dei, vitam & salutem innocentium defendant.

DE VTRAQUE SPECIE
COENÆ DOMINI.

NON potest dubitari, quin pium sit, & consentaneum institutioni Christi, & verbis Pauli, vti vtraque parte in cenâ Domini. Christus enim instituit vtramque partem, & instituit non pro parte Ecclesiæ, sed pro tota Ecclesia. Nam non presbyteri solum, sed tota Ecclesia, autoritate Christi, non autoritate humana vitur Sacramentum. Idque fateri aduersarios existimamus. Iam si Christus instituit partem Ecclesiæ, cur altera species adimitur parti Ecclesiæ, Cur præ-